

החוג להפרעות בתקשורת

תכנית המ"א

ספר הקורסים

1. קורסי חובה - אוריינות מדעית ומקצועית

הקורסים מתקיימים בכל שנה.

שיטות מחקר. פרופ' קרן בנאי 2 שש"ס, לשנה א'

תרגיל מתוקשב בשיטות מחקר. פרופ' קרן בנאי לשנה א' יש להירשם גם לקורס וגם לתרגיל המתוקשב.

סטטיסטיקה ועיבוד נתונים למתקדמים. ד"ר תמר דגני 2 שש"ס, לשנה א'

תרגיל מתוקשב בסטטיסטיקה ועיבוד נתונים למתקדמים, לשנה א' יש להירשם גם לקורס וגם לתרגיל המתוקשב.

סוגיות אתיות במחקר- מתוקשב. פרופ' רחל יפעת. 2 שש"ס, לשנה א' בלבד.

מדיניות וארגון שירותי שיקום ובריאות. ד"ר אורן יורקביץ. 2 שש"ס. לשנה ב' בלבד.

סמינר הכנה לתזה. ד"ר ברכה ניר. 2 שש"ס, לשנה ב' בלבד.

סמינר הכנה לעבודת גמר. ד"ר רווית ממרן. 2 שש"ס, לשנה ב' בלבד.

2. קורסי חובת בחירה - קורסים מקצועיים מתקדמים

שימו לב: הקורסים לא מתקיימים בכל שנה. ¹קורסים שמתקיימים בתשפ"ב.

שפה וקוגניציה: מורפולוגיה ותחביר. ד"ר ברכה ניר

2 שש"ס

הקורס ידון בשאלות הקשורות לנושאים ספציפיים בתחומי המורפולוגיה והתחביר, בדגש על היבטים פונקציונליים של שני תחומים אלה. חלקו הראשון של הקורס יתמקד בשאלה מהו ידע מורפולוגי בהקשר של ייצוג אירוע וייבחן סוגיות במורפולוגיה של השפה העברית ובהתפתחותה. חלקו השני של הקורס יעסוק בידע תחבירי בהקשר של מערכי ארגומנטים בדגש על מערכת הבניינים בעברית. בסופו של הקורס נדון בסוגיות הקשורות לתחביר השיח ולייצוג אירועים. במהלך הקורס נדון באופן שבו ילדים רוכשים ידע על אירועים וכיצד ידע זה בא לידי ביטוי בהפקות הלשוניות שלהם תוך שימוש בשפה בהקשר.

שפה וקוגניציה: סמנטיקה ופרגמטיקה. ד"ר ברכה ניר

2 שש"ס

הקורס ידון בשאלות הקשורות לסמנטיקה ולפרגמטיקה של השיח. חלקו הראשון של הקורס יתמקד בארגון השיח המורחב (טקסטים ושיחות) על פי מודל ייצוג האירוע של נלסון, ויעסוק בסוגיות כגון מהו אירוע, מהם סוגי האירועים וכיצד הם מקודדים בשפה (פעלים, פסוקיות, טקסטים), כיצד ידע האירוע מתממש כידע על תרחישים (או תסריטים, scripts), וכיצד ידע זה מתפתח לאורך שנות הילדות ועד

לבגרות. חלקו השני של הקורס יעסוק בעקרונות פרגמטיים של ארגון השיח, באופן שבו הדיאלוגיות ועיקרון שיתוף הפעולה מכתבים שימוש במבנים לשוניים ספציפיים כגון צמדי שאלה-תשובה, ובקשר בין עקרונות אלה לבין סוגי שיחות שונים (כגון שיחה בין הורה-ילד או שיחה בין מטפל-ילד). בקורס יעשה שימוש בטקסטים ובתמלילים מסוגים שונים.

שימוש במערכות ייצוג (דיבור, כתיבה וציור) בטיפול שפה ותקשורת. פרופ' רחל יפעת

ינתן בתשפ"ב

2 ש"ס

מערכות ייצוג של סמלים חזותיים משמשות לתקשורת והעברת משמעות באמצעות מגוון רחב של אמצעי ביטוי, וכוללות ייצוגים חזותיים מילוליים (שפה כתובה, שפת סימנים) ולא-מילוליים (למשל, ציורים, מפות, תרשימים, צילומים). מבחינה התפתחותית, בסיס ידע על מערכות ייצוג והבנה שייצוג חזותי מייצג תוכן כלשהו מאפשרים ומקלים על רכישתן של מערכות ייצוג חדשות. הקורס יעסוק במערכות ייצוג של סמלים חזותיים מילוליים ולא מילוליים. נלמד על דרכים בהן ניתן לתמוך בגיל הצעיר בהתפתחות ההבנה והשימוש בייצוגים חזותיים בתוך עשייה מהוקשרת, משמעותית, דיאלוגית ועתירת שפה ושיח, ונדון באופן שבו שילוב של מערכות ייצוג של סמלים חזותיים בטיפול עשוי לתרום לקידום התפתחות השפה הדבורה אצל ילדים עם לקויות שפה ותקשורת.

קוגניציה שמיעתית. פרופ' קרן בנאי

2 ש"ס

תפקיד מרכזי של מערכת השמיעה הינו עיבוד של גירויים תקשורתיים מורכבים כמו דיבור ומוסיקה. במסגרת הקורס ננסה להבין כיצד מעובד הסיגנל האקוסטי המורכב על ידי הרמות השונות של מערכת העצבים וכיצד עובר הייצוג העצבי טרנספורמציות שמאפשרות בסופו של דבר תפיסה שמושפעת לא רק מהמאפיינים הפיזיקליים של הגירוי אלא גם מהקטגוריה התפיסתית או הסמנטית שלו, קשב וזיכרון עבודה. בנוסף נדון בהשפעה של פגיעות מולדות או נרכשות (למשל דיסלקציה) והתמחויות ספציפיות (למשל במוסיקה) על מערכת השמיעה. דרישות קדם: לבעלי תואר ראשון שאינו בהפרעות בתקשורת: מבוא לנוירוקוגניציה/ פסיכולוגיה פיזיולוגית/ תהליכים קוגניטיביים/ ביולוגיה של ההתנהגות או קורס מקביל.

נוירופיזיולוגיה של מערכת השמיעה. פרופ' יוסי אטיאס

2 ש"ס

הקורס יקנה לסטודנטים, בחינה מעמיקה ומפורטת של הבסיס הנוירואנטומי והעצבי של מערכת השמיעה ובכלל זה, אלקטרופיזיולוגיה של הכוכליאה, הבסיס החושי למענים אקוסטיים, Otoacoustic Emissions, ועקרונות רישום של פוטנציאלים מעוררים, קצרי אור (ASSR ו ABR) וארוכי חביון (ERP). נתמקד בהיבטים הקליניים של הנוירופיזיולוגיה של מערכת השמיעה ויישומם בסינון ואבחון הפרעות במערכת השמיעה.

שיקום שמיעה מתקדם ושתלים במערכת השמיעה. גב' טלי גרינשטיין. ינתן בתשפ"ב

2 ש"ס

שתל השבלול מהווה פריצת דרך בתחום שיקום השמיעה. הוא נותן פיתרון שמיעתי במקרים בהם מכשירי שמיעה רגילים אינם מספקים נגישות לקולות דבור ולצלילים. בטכנולוגיה חדישה זו מומר המידע הקולי למידע חשמלי המועבר ישירות אל עצב השמיעה בעזרת מערכת אלקטרודות המיוחדות לאוזן הפנימית. לאחר הניתוח מתבצע כוונון ממוחשב של שתל השבלול (מיפוי) לצורך עיבוד אופטימאלי של השמיעה. לאחר ההשתלה נדרש תהליך ארוך של למידה שמיעתית. השתלים מאפשרים

לעשרות אלפי ילדים ומבוגרים ששמיעתם נפגעה בצורה חמורה עד עמוקה לשמוע. שתלי השבלול הם נכון להיום הטכנולוגיה הרפואית היחידה המאפשרת שיקום של אחד מחמשת החושים.

במהלך הקורס ייחשף הסטודנט לתהליך ההערכה לקראת שתל השבלול, ילמד מהו שתל השבלול, יבין במה שונה שמיעה בעזרת השתל משמיעה בעזרת מכשירי שמיעה, יחשף לשתלי אוזן תיכונה בהשוואה לשתל השבלול, ילמד את מרכיבי מערכת השתל החיצוניים והפנימיים, יבין מונחים בסיסיים במיפוי שתל; יושם דגש על תהליכי השיקום לאחר השתל ובעיקר למידה שמיעתית שמטרתה לאפשר למושתל להיסמך על חוש השמיעה לצורך פיתוח והבנה של שפה דבורה. דרישות קדם: מכשירי שמיעה כולל טכנולוגיות עיבוד צליל בעזרים אלה (במסגרת תואר ראשון להפרעות בתקשורת).

האבחון הווסטיבולרי והטיפול בחולה המסוחרר. פרופ' אביגדור שצ'ופק

2 ש"ס

בקורס ילמדו הסטודנטים את הנושאים הבאים: אנטומיה ופיזיולוגיה של המערכת הווסטיבולרית תוך שימת דגש על הקשר של האספקטים התיאורטיים לקליניקה של החולה המסוחרר ושיטות העיבוד הווסטיבולרי. הגישה לחולה המסוחרר אנמנזה ושיטות הבדיקה האוטונוורולוגית של המערכת הווסטיבולרית. בדיקות המעבדה הווסטיבולרית: ENG / VNG, כסא מסתובב ממוחשב, פוסטורוגרפיה דינמית ממוחשבת, Cervical and Ocular VEMP, Subjective Visual Vertical. בדיקות ההדמיה הנורודיולוגיות של המערכת הווסטיבולרית. מחלות המערכת הווסטיבולרית ההיקפית. מחלות המערכת הווסטיבולרית המרכזית. מחלת התנועה והים. טיפולים ניתוחיים בפתולוגיות ווסטיבולריות. עקרונות השיקום הווסטיבולרי. The Vestibular Prosthesis/Implant.

התפתחות המשחק הסימבולי והסוציו-דרמטי. פרופ' רחל יפעת

2 ש"ס

הקורס יעסוק בהתפתחות המשחק הסימבולי והמשחק הסוציו-דרמטי אצל ילדים עם התפתחות רגילה. במסגרת הקורס נלמד ונדון בנושאים הבאים: משמעות הייצוג המנטאלי במשחק, השלבים בהתפתחות המשחק והמעבר ממשחק יחידני למשחק חברתי, תרומת המבוגר להתפתחות המשחק, היבטים בשיח עמיתים במשחק, יחסי הגומלין בין המשחק וההתפתחות הנרטיבית, האילוצים הקוגניטיביים והלשוניים במשחק והקשר שלהם להתפתחות האוריינית.

דיאלוג ודיאלוגיות: סוגיות תיאוריות ומעשיות. ד"ר ברכה ניר לִינתן בתשפ"ב

2 ש"ס

הקורס יעסוק במושגים דיאלוג ודיאלוגיות מהיבטים תיאורטיים ומעשיים. במהלך הקורס נלמד על גישות שונות למושג דיאלוג, על הארגון של המרחב הדיאלוגי ועל האילוצים שמרחב זה מפעיל על המשתתפים בדיאלוג תוך שימת דגש על המאפיינים הלשוניים (הלקסיקליים והתחביריים) של שיחה ועל הקשר בין מאפיינים אלה ובין הפונקציה הפרגמטית של הבעת עמדה (Stance taking). כמו כן, נעסוק בסוגיות מעשיות של ניתוח הדיאלוג בהקשרים של אוכלוסיות שונות, כגון ילדים בעלי התפתחות טיפוסית לעומת ילדים בעלי התפתחות לא טיפוסית.

יישומים קליניים ומחקריים באלקטרופיזיולוגיה. ד"ר חנין קרואני. לִינתן בתשפ"ב

2 ש"ס

This course covers the clinical use of electrophysiological methods for assessment, diagnosis, and management of individuals who may have peripheral or central hearing loss. Administration and interpretation of various electrophysiological measures including Auditory Brainstem Response (ABR), Auditory Steady State Response

(ASSR), Cortical Auditory Evoked Potentials (CAEPs) and Complex-ABR (cABR)/Frequency Following Response (FFR). The course will also include practical lab. The course will mainly cover (but not limited to): 1. Use of ABR and ASSR for estimation of hearing thresholds in infants and other individuals who are difficult-to-test. 2. Use of cABR/FFR and CAEPs in assessment of auditory processing and brain injury. 3. Use of CAEPs/FFR to evaluate cochlear implant and hearing aid function. 4. Use of ABR/FFR, CAEPs to evaluate effects of treatment.

המבנה הלשוני של ערבית. ד"ר יפית מרום. לינתן בתשפ"ב

2 ש"ש

הקורס יעסוק בסוגיות מורפולוגיות ופונולוגיות עיקריות בלהגי הערבית המדוברת תוך השוואה ללשון הערבית הספרותית: כללי ההטעמה; מערכת הפועל - הבניינים נטיית הזמנים, כינויי המושא; השלילה; קטגוריות השם - הריבוי, הזוגי, היידוע. במהלך הקורס תילמד שיטת התעתיק המדעית, יתקיים דיון בנושא הדיגלוסיה בשפה הערבית ובמורכבות הלהגים השונים בארץ. כל סטודנט יתנסה בהקלטה של דוברת, בתעתיק הטקסט המוקלט ובניתוח מורפולוגי של הטקסט. עבודה תוגש בתום הסמסטר.

פונקציה בשפה ופונקציה בשיח - מודלים שונים של תקשורת. ד"ר ברכה ניר

2 ש"ש

הקורס יעסוק במודלים שונים של תקשורת ובאופן שבו ניתן לגבש מודלים פרקטיים שיתארו ויסבירו אינטראקציות תקשורתיות. במהלך הקורס נבחן תמלילים ותעתיקים שונים שאותם ננתח על פי התיאוריות השונות מתחום התקשורת ומתחום התפתחות השפה והשיח. מתוך ניתוחים אלה נוכל לדון בשאלה כיצד המודלים התיאורטיים משפיעים על הבנת התפקידים של המשתתפים בשיח מחד ועל הבנת הפונקציות הלשוניות והלא-לשוניות מאידך. בין המושגים שאיתם נתמודד בקורס: כוונה תקשורתית, פעולה תקשורתית, פונקציה תקשורתית, משמעות לשונית ולא-לשונית וההבדל ביניהן.

טיפול קבוצתי בשפה ותקשורת. ד"ר רוית כהן מימון

כולל סדנה בהנחיית גב' אדית וגנר

2 ש"ש

בקורס נלמד את עיקרי התיאוריות והמושגים הבסיסיים בתחום הטיפול הקבוצתי. נלמד על מודלים של עבודה קבוצתית, הגורמים הטיפוליים בטיפול הקבוצתי, תהליכים בקבוצה, יחסים בקבוצה, שלבי ההתפתחות הקבוצה, תפקידים בקבוצה ועקרונות בבניית הקבוצה. בנוסף, נלמד על העבודה הקבוצתית במערכת החינוך והטיפול הקבוצתי בהפרעות בתקשורת: סוגים, יתרונות ויעילות הטיפול.

סדנה (בהנחיית אדית וגנר): טיפול קבוצתי לקידום כשרות חברתית עבור ילדים עם ASD בתפקוד גבוה. הצגת מודל עבודה בראייה אינטגרטיבי שמשלבת יסודות תאורטיים מתחום של תורת הקבוצות וגישות התפתחותיות מתחום השפה, התקשורת והקוגניציה החברתית. יוצגו דוגמאות קליניות שדרכן נזהה שלבים בהתפתחות של "הקבוצה כשלם" לצד תהליכי שינוי בתחום השיח, המשחק החברתי והאינטר-סובייקטיביות.

הדרכה קלינית – מכשירי שמיעה ושיקום שמיעתי. ד"ר לימור לביא

2 ש"ש

שיקום שמיעה הוא תהליך מורכב ורב שלבי. בשלב הראשון יש לאפיין את ליקוי השמיעה, ולזהות את הצרכים התקשורתיים והחברתיים של כל מטופל, את המוטיבציות ואת ההתנגדויות לטיפול; השלב השני מוקדש לבניית תכנית שיקומית, קביעה של סוג מכשירי השמיעה, אוזניות, שיקום חד/דו צדדי, אביזרי עזר וכן תיאום ציפיות לגבי תוצאות אפשריות של השיקום; ולבסוף השלב המתמשך של ליווי ועידוד המטופלים בתקופת ההסתגלות ובמשך כל תקופת השימוש במכשירים, הנחלת אסטרטגיות תקשורתיות, כיוון המכשירים וטיפול שוטף בהם. זהו תהליך ארוך ולעתים מתסכל, הדורש הבנה עמוקה ויכולת לבחון היבטים אודיולוגיים, פסיכולוגיים, אישיותיים, חברתיים, אסתטיים וכלכליים. במהלך הדרך נדרשת לעתים קרובות גמישות רבה מצד המטפל שנדרש לערוך שינויים בתכנית השיקום בהתאם לתוצאות, לתחושות המטופלים ולשינויים בשמיעה.

בקורס נדון בהיבטים שונים של תהליכים בשיקום השמיעתי. נושאי הדיון ייגזרו ממקרים מהשטח שיוצגו על ידי הסטודנטים. ננסה לנתח יחד את הגורמים הגלויים והסמויים שעומדים בבסיס הקשיים וההצלחות בתהליכים השיקומיים במקרים שיתוארו על ידי הסטודנטים. הדיונים יהיו מלווים בחומר רקע מדעי מתוך מאמרים רלבנטיים.

סוגיות בהערכה ואבחון. ד"ר רמה נובורודסקי

2 ש"ש

מטרת תהליך הערכת תקשורת, שפה ודיבור אצל ילדים צעירים היא להשיג מידע רחב ככל שניתן על יכולות הילד בתחומי השפה השונים. מטרת ההערכה יכולות להיות: סינון, אבחנה בין איחור לבין לקות, אפיון הקשיים, קביעת מטרות טיפול, הערכת התקדמות בטיפול ומדידה במסגרת מחקר. הקורס יתמקד בתהליכי איבחון של ילדים עם ליקוי שפה התפתחותי. נושאי הדיון יקבעו על סמך מקרים מהשטח שהסטודנטים יציגו. לדוגמא: איבחון שפה אצל ילדים דו-לשוניים, איבחון ילדים עם קשיים מורכבים, איבחון שפה בגילאי בית-ספר.

שפה וקריאה: היבטים תיאורטיים וקליניים. ד"ר רות כהן-מימרן

2 ש"ש

הקורס יאפשר הרחבה של הידע בתחום התפתחות תקינה ולקויה של הקריאה תוך מתן דגש על מאפיינים אוניברסאליים וייחודיים של מערכות כתב, מודלים בזיהוי מילים כתובות, שלבים ברכישת הקריאה והבנת הנקרא ורכישת הכתיב. כמו כן, הקורס יעמיק את הידע על הקשר ההדדי בין התפתחות שפה תקינה ולקויה ולקויות קריאה וכתביה. בנוסף, הקורס ייתן בסיס לאבחון וטיפול בלקויות אלו בגיל בית הספר.

הערכה וטיפול מבוססי ראיות בתחום הבליעה והדיבור. ד"ר אושרת סלע

2 ש"ש

הקורס יקנה ידע עדכני בסוגיות הרלוונטיות לעבודת קלינאי התקשורת בתחום הבליעה והדיבור אצל מבוגרים וילדים. בקורס נקרא ונדון באופן ביקורתי מחקרים עדכניים. השאלות העיקריות בהן נדון הן מהי התמיכה המחקרית מאחורי הליכי אבחון וטיפול שונים בתחום הבליעה והדיבור, כיצד הממצאים יכולים להשפיע ולתרום לקבלת החלטות קליניות, ומהם המכשולים ליישום קליני של ההבנות שעולות מן המחקרים.

קלינאי התקשורת במערך הרפואי והפארא-רפואי. ד"ר אושרת סלע. ¹ינתן בתשפ"ב

2 ש"ס

הקורס יעסוק במערך הטיפול הרב-צוותי במבוגרים עם קשיים בתחום הפרעות בתקשורת תוך התמקדות בקשיי בליעה, קול, ודיבור. הקורס יבחן את מאפייני העבודה המשותפת של קלינאי התקשורת עם המקצועות הרפואיים והפארא רפואיים. העבודה הרב-צוותית כוללת לקיחה בחשבון של נקודות מבט רבות ומגוונות והינה חשובה ואף הכרחית לטיפול הוליסטי ורחב שבמרכזו המטופל.

פגות: ראייה התפתחותית עדכנית בלוי וטפול. ¹ינתן בתשפ"ב

גב' רותם סלה גואטה, ד"ר אסנת עטון-עיני

2 ש"ס

הקניית ידע והבנה בתהליכי התפתחות של ילדים שנולדו פגים כאוכלוסייה ייחודית בסיכון התפתחותי. הבנת הבסיס הרפואי וההתפתחותי למאפייניהם הייחודיים בתחום התנועה, התחושה, השפה והתקשורת, היבטים חברתיים-רגשיים והיבטים תפקודיים של שינה ואכילה. הצגת עקרונות מנחים ודגשים עדכניים באבחון ובטיפול.

משחק ומשחקיות: ראייה התפתחותית רב-תחומית. ¹ינתן בתשפ"ב

ד"ר אסנת עטון-עיני, גב' שרון קורנה, גב' מיכל ויסמן-ניצן

2 ש"ס

הקורס יתקיים במספר ימים מרוכזים בחופשת הסמסטר (בין סמסטר א' לסמסטר ב')

הקורס יעסוק בהתפתחות המשחק בינקות ובילדות בהקשר תנועתי, רגשי, לשוני-חברתי וקוגניטיבי. יושם דגש על הזיקה בין התחומים השונים, יישומם הקליני והתייחסות לילדים עם צרכים מיוחדים. במהלך הקורס ויוצגו סרטים שימשו בסיס לניתוח על פי ההיבטים ההתפתחותיים השונים. הקורס יתקיים במקבץ של שני ימי רביעי ושני ימי שישי בחופשת הסמסטר.

לחשוב סביבה לראות הזדמנות: גישה רב מערכתית על התפתחות הילד. ¹ינתן בתשפ"ב

ד"ר אסנת עטון-עיני, גב' גיתית יצחקניא, גב' מיכל ויסמן ניצן

2 ש"ס

הקורס יתקיים במספר ימים מרוכזים במהלך סמסטר קיץ

הקורס יעסוק בקשר ילד-סביבה, על בסיס תיאוריות תפיסתיות ואקולוגיות, ותיאוריות העוסקות בעיצוב והנגשה. יוצגו היבטים רב מקצועיים להבנת הסביבה בהתפתחות הילד, וההשלכות על תפקודו. יבחנו כלים להערכת היבטים סביבתיים בתכנון התערבות, והמשמעויות הסביבתיות השונות בהתערבות באוכלוסיות עם צרכים מיוחדים.

3. סמינריונים

תהליכי עיבוד שמיעה מרכזית והפרעותיה. ד"ר רפי שמש.

4 ש"ס

ביסוס והעמקת הידע התיאורטי בתהליכי עיבוד שמיעה מרכזית ובהפרעותיה, דיון בהיבטים שונים של תהליכים אלו ויחסי הגומלין בין המידע המחקרי לעבודה הקלינית, הכוללת איתור אבחון והתערבות טיפולית (למשל, FM). בין היתר נדון בהגדרות של (C)APD ובקשר בינה לבין לקויות שפה, קריאה וקשב מתוך גישה מולטי-דיסציפלינרית.

אודיולוגיה מינקות לבגרות. פרופ' יוסף אטיאס. ¹ינתן בתשפ"ב

4 ש"ס

באישור המרצה ניתן לקחת את סמסטר א' בלבד כקורס בחירה בהיקף של 2 ש"ס. הסמינריון יעסוק בהתפתחות נורמאלית של תפקודים שמיעתיים לאורך רצף הגילים, כולל ספי שמיעה, מיקום צליל במרחב, שמיעה דו אוזנית וכדו'. כמו כן יעסוק הסמינריון בהפרעות בתפקוד אודיטורי ובהתאמת דרכי ההתמודדות והשיקום השמיעתיים כפונקציה של גיל.

אודיולוגיה גריאטרית. ד"ר לימור לביא ופרופ' קרן בנאי. ¹ינתן בתשפ"ב

4 ש"ס

באישור המרצות ניתן לקחת את סמסטר א' בלבד כקורס בחירה בהיקף של 2 ש"ס. תפיסה והבנה של דיבור נוטות להידרדר עם הגיל, במיוחד במצבי האזנה מאתגרים. הידרדרות זו יכולה להתרחש במקביל להידרדרות של סיפי השמיעה, אך הינה תהליך מורכב המערב שינויים קוגניטיביים וסנסוריים במערכות שונות. הסמינריון יעסוק בשאלות המעסיקות אודיולוגים וחוקרים בשנים האחרונות: מה ההשפעה של שינויים שונים שחלים עם ההזדקנות במערכות שונות, לרבות המערכת השמיעתית, על תפיסת דיבור בגיל המבוגר? האם וכיצד ניתן להפריד בין ההיבטים הסנסוריים וההיבטים הקוגניטיביים של קשיים בעיבוד דיבור אצל קשישים? באיזו מידה תורמים השימוש במכשירי שמיעה ותוכניות אימון למיניהן לשיפור הבנת דיבור באוכלוסייה המבוגרת? הסמסטר הראשון יוקדש לדיון במחקרים קודמים בעזרת הרצאות פרונטאליות ומצגות סטודנטים ולתכנון עבודת מחקר משותפת בהיקף קטן. הסמסטר השני יוקדש לעבודת המחקר ולהצגתה.

למידה תפיסתית של דיבור ושפה. פרופ' קרן בנאי.

4 ש"ס

באישור המרצה ניתן לקחת את סמסטר א' בלבד כקורס בחירה בהיקף של 2 ש"ס. הסמינריון יעסוק בלמידה תפיסתית בערוץ האודיטורי תוך התמקדות בפונקציות החשובות לתקשורת אנושית – דיבור ושפה. במהלך הסמסטר הראשון נדון בסוגיות מרכזיות בתחום הלמידה התפיסתית ובפוטנציאל ליישום קליני של עקרונות הלמידה התפיסתית. הסמסטר השני יוקדש לעבודת מחקר בתחום.

מחקר ופיתוח כלי הערכה ואבחון. ד"ר רות כהן מימרון. ¹ינתן בתשפ"ב

4 שש"ס

באישור המרצה ניתן לקחת את סמסטר א' בלבד כקורס בחירה בהיקף של 2 שש"ס.

הסמינריון יעסוק בסוגיות תיאורטיות, מחקריות, קליניות, ומעשיות הנוגעות לפיתוח ותקנון כלי הערכה לצרכי אבחון, טיפול ושיקום ילדים ומבוגרים עם הפרעות בתקשורת. דגש יושם על התאמה של כלי הערכה לאוכלוסיות עם לקויות שונות ולאוכלוסיות רב-שפתיות ורב-תרבותיות.

דו-לשוניות. ד"ר תמר דגני

4 שש"ס

באישור המרצה ניתן לקחת את סמסטר א' בלבד כקורס בחירה בהיקף של 2 שש"ס.

כיצד דו-לשוניים מבינים ומפיקים מילים בשתי שפות? מהן ההשלכות הלשוניות והקוגניטיביות של השימוש ביותר משפה אחת? בקורס נבחן סוגיות מרכזיות בדו-לשוניות מתוך גישה הבוחנת את הקשר בין שפה לקוגניציה. נדון בהשפעתם של גורמים חשובים כמו גיל ואופן רכישת השפה השנייה, מידת השליטה בשפות השונות ותבניות השימוש בהן על התהליכים והייצוגים המנטאליים הקשורים בעיבוד של שתי שפות. נבחן עד כמה ידע בשפה אחת משפיע על עיבוד שפה אחרת, ועד כמה חשובה מידת הדמיון בין שתי השפות. בקורס נכיר תיאוריות פסיכו-בלשוניות מרכזיות וממצאים אמפיריים העוסקים בסוגיות אלו, ויושם דגש על מחקרים מאוכלוסייה תקינה. הקורס כולל, קריאת חובה של מאמרים והשתתפות פעילה בכיתה, הצגת מאמר בכיתה, ועריכת סמינר מחקרי (כולל הגשת הצעת מחקר, ביצוע המחקר והגשת עבודה מסכמת).

שפת סימנים ושתל. ד"ר רמה נובורודסקי. ¹ינתן בתשפ"ב

כולל סדנה בהנחייתה של ד"ר נעמה צח

4 שש"ס

באישור המרצה ניתן לקחת את סמסטר א' בלבד כקורס בחירה בהיקף של 2 שש"ס.

האם שתי שפות מהוות יתרון או חיסרון בתהליך רכישת שפה בקרב ילדים עם צרכים מיוחדים? ילדים עם לקות בשמיעה מסמנים מהווים מקרה ייחודי של דו לשונית וזאת מכיוון שניתן לסמן ולדבר במקביל. תהליך רכישת השפה בקרב ילדים אלה מעלה שאלות תיאורטיות וקליניות הנוגעות לקשר בין שפה ושמיעה. בהקשר זה עולות שאלות הנוגעות לגישות התערבות אצל ילדים דו לשוניים ואצל ילדים עם ליקוי בשמיעה בפרט. הקורס יעסוק בשאלות אלה תוך סקירת מחקרים עדכניים בתחום. הקורס כולל, קריאת חובה של מאמרים והשתתפות פעילה בכיתה, הצגת מאמר בכיתה, ועריכת סמינר מחקרי (כולל הגשת הצעת מחקר, ביצוע המחקר והגשת עבודה מסכמת).

סדנה (בהנחיית ד"ר נעמה צח): טיפול באנשים מבוגרים אחרי השתלה שבלולית. הצגת הנושאים המרכזיים המייחדים את תהליך השיקום ואימוני השמיעה באנשים מבוגרים לאחר השתלה שבלולית ואת האתגרים העומדים בפני המטפלים והמטופלים. יוצג מודל עבודה הוליסטי לצד מטרות עבודה קונקרטיות שמטרתן להוביל את המטופל המבוגר לשימוש מיטבי בשתל, להפקת תועלת תקשורתית מקסימאלית ממנו, ולשיפור באיכות חייו.